Suomen Pörssisäätiö
sari.lounasmeri@porssisaatio.fi
050 372 5925

jesse.collin@porssisaatio.fi
040 569 1518

Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

18.10.2023

Asia: Hallituksen esitys 20/2023 vp eduskunnalle laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Pörssisäätiön lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle kestävyysraportointidirektiivin kansallisesta täytäntöönpanosta

Tiivistelmä
Pörssisäätiö pitää kestävyysraportointidirektiiviä ja sen kansallista täytäntöönpanoa erittäin kannatettavana hankkeena. Sijoittajien kestävyysseikkoihin liittyvä tiedontarve on kasvanut ja yrityksistä on ollut vaikea saada luotettavaa ja vertailukelpoista kestävyysinformaatiota.

Lisäksi kestävyysraportointidirektiivi on välttämätön osa EU:n kestävän rahoituksen sääntelykokonaisuutta, sillä rahoitusmarkkinatoimijoille on asetettu mm. tiedonantovelvollisuuksia, joiden täyttämiseksi tarvitaan tietoa reaalitalouden yrityksiltä.

Pörssisäätiö pitää tärkeänä kansallisia sääntelyratkaisuja, joissa tilinpäätösinformaation digitalisointi ja kestävyysraportoinnin ulottaminen osuuskuntiin kuin myös direktiivissä omaksuttua ratkaisua, että raportointivelvoitteet kohdistuvat yrityksiin niiden koon, eikä pelkän markkinapaikan mukaan. Nämä seikat ovat omiaan madaltamaan listautumiskynnystä.

Tausta

Lausuntopyynnön kohteena oleva hallituksen esitys koskee, kestävyysraportointidirektiivin kansallista voimaansaattamista. Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2464 asetuksen (EU) N:o 537/2014, direktiivin 2004/109/EY, direktiivin 2006/43/EY ja direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta yritysten kestävyysraportoinnin osalta (jäljempänä ”kestävyysraportointidirektiivi”).

Pörssisäätiön lausunto

Pörssisäätiö kiittää lausuntopyynnöstä.

Pörssisäätiö pitää kestävyysraportointidirektiiviä ja sen kansallista täytäntöönpanoa tervetulleena ja kannatettavana hankkeena. Erilaiset sijoittajat tarvitsevat kasvavissa määrin luotettavaa, kattavaa ja vertailukelpoista

kestävyysinformaatiota yrityksistä. Etenkin yksityissijoittajien on ollut haastavaa saada luotettavaa ja vertailukelpoista kestävyystietoa yrityksistä. Lisäksi monet rahoitusmarkkinatoimijat tarvitsevat kattavampaa kestävyysinformaatiota täyttääkseen EU:n kestävän rahoituksen sääntelystä johtuvat velvoitteensa.

Yhtäältä monet sijoittajat ovat yhä kiinnostuneempia sijoituskohteidensa ESG-suoriutumisesta ja painottavat kestävyyskysymyksiä sijoituspäätöksiä tehdessä. Tämä koskee niin institutionaalisia sijoittajia kuin myös yksityissijoittajia. Toisaalta monet sijoittajat pyrkivät enenemissä määrin hallitsemaan sijoitusportfolioidensa ilmastoriskiä. Tämän tavoitteen kannalta on olennaista, että yhtiöiden raportoiman informaation perusteella sijoittajat pystyvät arvioimaan luotettavasti yhtiöiden resilienssiä ja markkinat pystyvät hinnoittelemaan sijoituskohteidensa ilmastoriskin oikein. Muutoin pääomamarkkinat ovat alttiita tähän liittyvälle järjestelmäriskille.

Lisäksi EU:n kestävän rahoituksen lainsäädäntökehikko on lisännyt merkittävästi rahoitusmarkkinatoimijoiden tiedontarvetta, joka kohdistuu yritysten kestävyysinformaatioon. Rahoitusmarkkinatoimijoille on asetettu merkittäviä tiedonantovelvollisuuksia, jotka muun muassa liittyvät kestävyystekijöiden huomioimiseen sijoitustoiminnassa ja haitallisten kestävyysvaikutusten arviointiin, mutta vastaavasti reaalitalouden yritysten toiminnasta ei ole nykyisen ei-taloudellisesta annetun direktiivin nojalla ole saatavissa riittävästi kestävyystietoa.

Pörssisäätiö kuitenkin muistuttaa, että kestävyysraportointia koskeva tiedontarve kytkeytyy kaikkeen liiketoimintaan ja sen rahoittamiseen, eikä vain pörssiyhtiöiden toimintaan. Tästä syystä Pörssisäätiö erityisesti kiittää kansallisista ratkaisuista soveltamisalan ja sähköisen tilinpäätösraportoinnin osalta, koska ehdotetut ratkaisut eivät nosta listautumiskynnystä, vaan kohtelevat yritystoiminnan harjoittamista tasapuolisesti markkinapaikasta riippumatta.

Hallituksen esityksessä on kyse direktiivin kansallisesta täytäntöönpanosta. Kestävyysraportointidirektiivi on varsin yksityiskohtainen ja itse kestävyysraportointi tulee pohjautumaan pitkälti eurooppalaisiin kestävyysraportointistandardeihin, jotka annetaan komission delegoituina asetuksina, eli suoraan velvoittavina säännöksinä. Kansallinen harkintavalta direktiivin täytäntöönpanossa on niukkaa, joten edellä mainittujen yleisten huomioiden lisäksi keskitymme lausunnossamme eräisiin teknisiin yksityiskohtiin, sekä kansallisiin sääntelyratkaisuihin.

Erityisiä huomioita direktiiviehdotuksesta

Tilinpäätös- ja kestävyystietojen digitaalinen rekisteröinti

Avoimuusdirektiivin nojalla on säädetty jo erikseen velvollisuudesta julkistaa tilinpäätös koneluettavassa ESEF-muodossa (European Single Electronic Format). Edellä mainittu tilinpäätöstietoja koskeva velvoite koskee pörssiyhtiöitä. Kestävyysraportointidirektiivissä on vastaava velvollisuus koskien kestävyysraporttia, mikä puolestaan koskee kaikkia kestävyysraportointidirektiivin soveltamisalaan kuuluvia yhtiöitä.

Pörssisäätiö pitää erityisen hallituksen esityksessä ehdotettua ratkaisua, jossa yritykset velvoitettaisiin kestävyysraportointinsa ohella toimittamaan myös tilinpäätöksensä ja toimintakertomuksena digitaalisessa muodossa Patentti- ja rekisterihallitukselle, jotta nämä asiakirjat olisivat kansalaisten ja sidosryhmien saatavilla vaivattomasti yhdenmukaisella tavalla, vaikka kestävyysraportointidirektiivin vaatimukset digimuodosta kohdistuvat yksinomaan kestävyysraportin käsittävään toimintakertomukseen.

Pörssisäätiö korostaa myös sitä, että tällä hetkellä digimuotoinen tilinpäätösraportointi muodostaa listautumiskynnystä nostavan tekijän, koska se on nykyisellään rajattu koskemaan vain pörssiyhtiöitä. Tilinpäätösinformaation digitalisointi on luonnollinen jatkumo yritystoiminnan ja taloushallinnon digitalisaatiolle, eikä koske vain pörssiyhtiöitä.

Osuuskuntia koskeva kansallinen laajennusehdotus

Pörssisäätiö pitää tervetulleena kansallista laajennusehdotusta, jonka mukaan osuuskunnat kuuluvat kestävyysraportointia koskevan sääntelyn piiriin samoin kriteerein kuin osakeyhtiöt. Yleistä yritystoimintaa koskevaa sääntelyä ei ole perusteltua rajata oikeudellisen muodon perusteella, sillä se muodostaisi mahdollisuuden sääntelyarbitraasiin.

Pörssisäätiö nostaa esille, että lainsäädäntö tuntee nykyisellään pörssiosuuskunnan käsitteen ja Suomessa on myös useita laajamittaista yritystoimintaa harjoittavaa osuuskuntaa. Jos osuuskunnat jätettäisiin käsillä olevan sääntelyn ulkopuolelle, sillä voisi olla negatiivisia vaikutuksia pääomamarkkinoiden toimintaan.

Raportointistandardien ensisijaisuus

Tarkemmat raportointistandardit tullaan määrittämään myöhemmin annettavissa Euroopan komission delegoiduissa asetuksissa, jotka tulevat olemaan suoraan velvoittavaa oikeutta Suomessa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan nimenomaisesti säädettäväksi, että lainsäännöksen ja raportointistandardin välisessä mahdollisessa ristiriidassa pidetään standardia ensisijaisena. Näin raportointivelvolliset voivat tukeutua standardeihin ilman, että kunkin standardikohdan osalta olisi tarpeen pohtia enemmälti sen suhdetta kirjanpitolakiin ehdotettaviin säännöksiin. Samaan lopputulokseen päästäisiin kuitenkin ilman nimenomaista säännöstä, kun lainsäädäntöä tulkitaan oikeaoppisesti oikeuslähdeopin mukaisesti. Ehdotettua sääntelyratkaisua on kuitenkin pidettävä tervetulleena, koska se helpottaa lain ja raportointistandardien tulkitsemista etenkin tilanteissa, joissa henkilöllä ei ole oikeudellista koulutusta.

Lakitekstin sisäiset viittaukset

Teknisenä huomiona Pörssisäätiö kiinnittää huomiota, että lakiehdotuksessa kirjanpitolain muuttamisesta on mahdollisesti virheellisiä pykälän sisäisiä viittauksia ehdotetussa 7 luvun 2 §:ssä. Kyseisen pykälän 1 kohdan arvoketjun määritelmässä viitataan saman pykälän 10 ja 8 kohtiin, kun säännöstekstiä lukien on todennäköistä, että on tarkoitettu viitattavan kohtiin 9 ja 11.

Annamme mielellämme lisätietoa lausunnostamme.

Sari Lounasmeri
toimitusjohtaja

Jesse Collin
lakijohtaja

Pörssisäätiö edistää kaikkien mahdollisuuksia sijoittaa osakkeisiin, vaurastua ja vaikuttaa omistajana yhteiskuntaan. Tarjoamme tietoa, koulutusta ja näkemyksiä oman talouden hallinnasta ja pitkäjänteisestä osakesijoittamisesta, ajamme omistajamyönteistä sääntelyä ja markkinakäytäntöjä sekä edistämme kotimaista omistajuutta. Olemme jo lähes miljoonan osakkeisiin sijoittavan yksityishenkilön asialla.